

## V KRÁTKOSTI O KRÁTKYCH ŽÁNROCH

Darina AUXOVÁ

### IN SHORT ABOUT SHORT GENRES

#### ABSTRAKT

*Didaktické umelecké žánre patria od nepamäti k zaujímavým vyjadrovacím prostriedkom. Ich adekvátne využitie v živote jednotlivca (ale aj vo výchovno-vzdelávacom procese) môže byť nápomocné pri integrovaní niektorých zložiek do vzdelávania. Možností na využitie ustálených obrazných pomenovaní je dostatočné množstvo, záleží len a len od kreativity subjektu a objektu ako dané jednotky funkčne využiť tak, aby dochádzalo k vzájomnej aktivizácii a k spolupôsobeniu medzipredmetových vzťahov. Pomocou obrazných pomenovaní si jednotlivec môže uvedomovať seba samého, existenciu existenciálnych problémov, zážitkovosť, umeleckosť, estetickosť, etickosť a pod.*

**Kľúčové slová:** ustálené jazykové prostriedky, didaktický proces, obraznosť

#### ABSTRACT

*Didactic art genres belong to some interesting means of expression since immemorial. Their adequate use in the life of an individual (but also in the educational process) may be helpful in integrating of some components into education. The possibilities for the utilization of steady symbolic naming are of a sufficient amount; it depends only and only on the creativity of subject and object how to functionally use the given units so that mutual activation and synergies between the different subjects occur. Using the symbolic naming, an individual can realize himself, the existence of existential problems, the experiencing, artistry, aesthetics and ethics, and so on.*

**Keywords:** steady linguistic resources, didactic process, imagery

#### Úvod

Bez ohľadu na spoločnosť, dobu, jazyk a iné fenomény niet pochyb, že najoriginálnejším spôsobom vyjadrenia všetkých sociálnych aspektov s didaktizujúcim a hodnotiacim zámerom je práve systémovo nevyhranený jav – frazeológia spolu s paremiológiou. Toto najstaršie slovesné bohatstvo, ktoré odzrkadľuje bytie a myseľ nášho ľudu, sa v literatúre zaraďujú medzi umelecké žánre – didaktické, teda poučajúce. Práve imanentná vlastnosť parémii sa objavuje v rôznych komunikačných formách, preto je na mieste stručne pripomenúť, že korene frazeológie siahajú hlboko do minulosti. Určitou formou zaznamenávaná a zovšeobecnená, respektíve zhmotnená múdrosť a životné skúsenosti prvých spoločenstiev a starovekých civilizácií sa rozličným spôsobom prejavili v neskorších obdobiach aj na našom území. Z najdôležitejších faktorov formovania frazeologického a paremiologického repertoáru na našom území bol preklad Biblie a náboženských kníh do staroslovienčiny, ale aj latinský, grécky, byzantský a orientálny repertoár šírený rukopisnými i tlačenými zbierkami, pôsobením cirkvi, mníšskych rádov a školským vzdelaním. Frazeologické jednotky sa v období stredoveku šírili v laickom prostredí medzi poddanými, ale aj v cirkevných a vzdelaneckých „kruhoch“ zásluhou cirkvi a feudálov.

V neskoršom období Dobšinský sa zaujíma aj o jazykovú stránku a obsah výrokov. Snažil sa zaznamenať čo najväčší počet výrokov zo živej reči, sledoval príslovia a porekadlá v rôznych kontextoch. Globálny prístup ocenil aj Adolf Peter Záturecký, ktorý redigoval Dobšinského súborné dielo prísloví a porekadiel. Už v tom období A. P. Záturecký upozorňoval na rozličné funkcie parémii. Jedna z nich je výchovná funkcia, ktorá ovplyvňovala samotný výber prísloví do jednotlivých zbierok. Išlo najmä o materiál, ktorý vyjadroval hlavné kritériá ľudského života a konania.

Keďže sa príslovia v humanizme podľa zásad kresťanskej morálky chápali ako morálne príkazy a smernice pre ľudské konanie, zužoval sa nielen ich skutočný životný dosah, ale aj ich reálny vzťah k mnohotvárnej životnej skutočnosti. Takýmto spôsobom príslovia a porekadlá nadobudli didaktizujúci charakter, ktorý bol vtedy plný kresťanskej náuky, čím sa zas na druhej strane napomáhalo šíreniu vtedajšieho svetonázoru. V pohumanistickom období sa ustáľuje základný názor na hodnotu a význam prísloví, dotvoril sa

etnický profil príslovných fondov tak, ako ho poznáme z jednotlivých národných zbierok. Práve v tomto období sa nesporne vykryštalizovalo hľadisko výchovné a didaktické, ktoré v analyzovaných jednotkách pretrváva doteraz. „V didaktických žánroch ide o to, aby sa nepriamo, v krátkych textových útvaroch vyslovila poučná všeobecná múdrosť, pravda, výstraha, podobenstvo a iné. Vyslovené poučenia majú spravidla gnómičský charakter, nevzťahujú sa na jedinečnú vec alebo situáciu, lež sú prenesené v priestore, v čase aj v situácii“ (Mistrík, 1989, s. 531).

### Využívanie ustálených obrazných prostriedkov (frazologických a paremiologických jednotiek)

Podľa Mistríka príslovia a porekadlá ako najfrekvencovanejšie paremiologické útvary s komunikatívnou a didaktickou funkciou sú expresívne jednotky, preferuje sa v nich komunikácia (komunikatívna funkcia popri didaktickej funkcii parémií). Ide o výpoveď, ktorej cieľom je nadviazať komunikáciu (ak práve nejde o jednu z primárnych úloh parémií) alebo, okrem iného, za prioritu si kladie práve poučiť, didaktizovať. Prevláda v nich, čo je veľmi podstatné, subjektívny aspekt popri tom, že pomenúvajú, vyjadrujú osobný vzťah hovoriaceho k pomenúvanej realite (Mistrík, 1989, s. 93). Práve pre tieto vlastnosti sú parémie vhodný prvok na didaktické účely – predovšetkým z výchovného hľadiska na zvýraznenie morálneho a etického, ale aj spoločenských pomerov: *Darmo hrniec čierny umývaš; Mačka myši nenechá, liška sliepok, straka svojich skokov a vlk oviec; Nebudem dobrý, nebudem, kým ma neodru na buben; keď budú na mne bubnovať, potom len budem – sľubovať; Nikdy zo zlého nebude dobré; Opica zostane opicou, hoci bys' na ňu zlatú reťaz dal; Chváľ psa, ako chceš, nebude zo psa iné, len pes; Nebude zo psa slanina, ani z vlka baranina a z mora pustatina; Pes len za pestvom chodí; Raka vo vode neutopíš; Sviňa blato vždy nájde; Nájde si žaba mláku; Dva kohúty na jednom smetisku (dvore) sa neznesú; Dve hlavy nevejdú pod jeden kapeľuch.*

V súlade s rýchlym tempom doby, v ktorej žijeme, sa na rýchlejšie vyjadrovanie používajú rozličné skratky. Aj samotné parémie prešli takýmto vývojom. Dôkazom toho sú skrátené formy niektorých jednotiek: *Aká matka, taká Katka*, jej celý variant sa uvádza v slovníku od Adolfa Petra Záturského takto: *Aká matka, taká Katka, takie sa jej i dieľatká; Aká matka, taká Katka, taká celá jej čeliadka*; ďalej napr. *Nebude zo psa slanina, ani z vlka baranina - Nebude zo psa slanina, ani z vlka baranina a z mora pustatina. Kto má mrcha ženu, netreba mu chrenu - Kto má mrcha ženu, netreba mu chrenu, iskrí sa mu v očiach* (Anton Bernolák). Didaktický a dialektický prístup, resp. pohľad na samotné parémie môže spočívať aj v tom, aký účel plnia, ale aj v tom, aký prístup zvolíme pri ich interpretovaní z rozumového alebo empirického hľadiska. Dochádza tu k určitému paradoxu, predovšetkým pri interpretovaní na základe logických súdov, pretože niektoré parémie nemôžeme brať doslovne, ide skôr o empirické nazeranie na frazeologické jednotky. Pre lepšiu názornosť však uvediem niektoré príklady: *Udrieť kliniec po hlavičke; Lož má krátke nohy; Láska hory prenáša; Vrana vrane oko nevykole; Prišlo na lámanie chleba; Stará láska nehrdzavie; Oko za oko, zub za zub* a iné. Dané jednotky sa nedajú chápať doslovne, pretože nikto nesleduje, aké *dlhé či krátke nohy má lož*, ani ako *láska bude prenášať hory* a pod. Ide o obrazné vyjadrenie, keď dané výrazy majú význam len ako celok, i keď pri jednotke *oko za oko, zub za zub* môžeme trocha polemizovať, pretože v rannom Izraeli, teda v období, z ktorého pochádza tento citát, sa „zákon“ *oko za oko* považoval za principiálne miernejší než spôsob, akým sa bežne zaobchádzalo so zločincami. Tieto priame citáty teda postupom času nadobudli symbolickú hodnotu.

Človek však ako rozhodujúci dejinotvorný subjekt tvorí veci a dáva im nové dimenzie. Vo vývojovej etape dejinnosti má svoje opodstatnené miesto jazyk a tradícia. Sú to fenomény, ktoré vplývajú na vývoj človeka a frazeologickú jednotku. Jazyk a tradícia formuje človeka, je v nich zakomponovaný aj rozum, ktorý dokáže vyselektovať všetko potrebné pre ďalší vývoj. Analogicky s vývojom človeka, v ktorom sa človek zafinováva ako bytosť rozumná, konajúca dobro alebo zlo, sa do popredia dostávajú také parémie, ktoré všeobecne vystihujú situáciu, popisujú a opisujú stav a nálady nielen jednotlivcov, ale vôbec celého sveta a okolia, ktoré majú kvantifikátor na osi klad a zápor: *Jedol zo zakázaného ovocia; Urobil mu medvediu službu; Pletie na seba bič; Nových priateľov nadobudni, starých nezabudni; Zlý hlad, vojna, mor, oheň – horší zlí susedia; Dobré je mať aj v pekle priateľa; Postaral sa o neho ako vietor o perie*. Príznačné protikladné spojenia, môžeme chápať ako dialektickú jednotu často obohatenú aj o dramatické napätie, ktoré nie je samoučelné: *Noc a deň; Aký-taký; Jeden-druhý; Čo oči nevidia, to srdce nebolí; Jeden šije, druhý pára, tretí dievča nahovára*.

Didaktickosť môžeme badať aj v jednotkách, ktorých zámerom je vystríhať, resp. varovať adresáta formou záporného slovesa: *Nehas, čo nepáli; Nepchaj nos do každej diery; Nevrav hop, kým nepreskočíš; Nevolaj vlka z hory*.

Neustále je potrebné mať na pamäti, že v analyzovaných jednotkách je prítomná vysoká miera obraznosti. Obraznosť slúži na to, aby sa ňou odhalil špecifický charakter zobrazeného javu či situácie. Obraznosť buduje na zvláštnosti obrazu, čím sa odkrýva zvláštnosť zobrazeného. Obraznosť budujúca na „zvláštnom“ je tvorivá obraznosť, brániaca sa opakovaniu, zakladajúca si na jedinečnosti so svojou individuálnosťou a jednorázovnosťou, ktorá sa musí vždy utvárať ako nová.

Je na mieste pripomenúť, aby sa kládol dôraz na systematizáciu pri osvojovaní si frazeologických jednotiek. Primeraný, vhodný prístup a aktuálny komunikačný kontext, do ktorého sú frazémy zasadené, navodí percipientom, prijímateľom lepšiu názornosť, aby poznali významovú hodnotu parémii a frazém. Pri dodržaní metódy vhodnosti a primeranosti sa dostaví požadovaný cieľ, ktorým je, že si jednotlivec uvedomí zmysel a význam samotného textu a dokáže úspešne zvládnuť predkladané frazeologické, resp. paremiologické texty. Dochádza k uvedomovaniu si významu ustálených obrazných pomenovaní a výsledkom autonómneho používania týchto jazykových prostriedkov je možno aj humánnejší prístup a pohľad človeka na rozličné udalosti. V tomto štádiu človek začne používať ustálené obrazné prostriedky, no ich skutočný účinok zisťuje až oveľa neskôr. Až vtedy, keď spoznáva ich didaktizujúcu povahu, keď už majú zovšeobecňujúcu platnosť. Až po tomto období nastane ich „rozkvet“, keď sa paremiologické a frazeologické jednotky používajú zautomatizovane, bez toho, aby si ich jedinec uvedomoval. Od samotnej sebareflexie človeka, ale aj od okolia, v ktorom žije, závisí, či nastane ich zánik alebo či jednotky prežijú nielen v slovníku jednotlivca, ale aj ako lexikálna jednotka niektorej generácie. No a v konečnom dôsledku je tu aj etapa vývoja, v ktorej sa do úvahy berú také fakty, akými sú nielen jednotlivec a spoločnosť, ale aj geografické prostredie. Ku geografickým determinantom priradím napríklad nárečové aktualizácie a varianty jednotlivých jazykových obrazných pomenovaní. Uvediem niektoré parémie a frazémy z Moravčikovej knihy Sedláci.

*Amplión hurtotal: „Koniec drine na dedine! Začneme po novom! Každý si robil, čo chcel a ako chcel... Argumentácie dostali proti sebe roľníkov a robotníkov, ktorí jeden druhého nenávideli a jeden druhému závideli. Dvaja žobráci sa medzi sebou bili o lepšiu almužnu...“ Vendel sa na to veľké rampotanie, hukotanie len nadvihol a precedil: – „Vy psi! Vy ste tí najvječší žebráci! Níkedy ste križem stebéuka nepreuožili – a včil tu strašíte, ludom huavy múčite. Dzite mi volade... - Vendel by letel do roboty ako drak – Čert ber sen! Z peknej misy sa nenaješ. Krása nemala cenu, nedala sa hrýzt. Nedala sa krájať, smažiť, dávať do cesta. Albína rýchlo oprchla, schudla na kosť, nečudo, že Vendelove hladné oči brúsili po onakvejších kopkoch. – Ty flandro jedna! – kričala na dvore Albína. – myslíš si, že keď Chodzíš do kosteua a Boha tam šidzíš, že aj mja možeš šidzit? Ale mja šidzit nebudeš, to si vyhodz z huavy! Já nejsem pámbô, já sa nedám. Snádze ti tý ryzé vuasále vyškubem...A sme doma. Keď sa sedliak dostane do reči, horšie smrdí ako humno. Z rodu kráľovského a plemena hnojárskeho... no s čím sa kto narodil, tým sa i živiť musí. Rod ako rod, len ty sám dobre rob! Nebudeš? Odpoved' znie: nie! Osudu neujdeš: Koho bili, byť ho budú (Moravčík, Štefan: Sedláci, 1998, s. 175).*

- *Boh ešte taký zákon nevydal, aby sedliak v práci opraty svoje potrhal. – Súvisí to vari s Kristovými rokmi? V poslednom čase sa pristihujem pri podivnej filozofii života: ukradnúť si deň, ošial', pár mámiivých hodín, krochkať si v radosti, opíjať sa, opíjať sa životom, ožierat' sa ním, vínom a hrešením, nemravným tešením, zastrčiť pazúry do cudnej sukienky, kde naozaj nemám čo hľadať, letieť po zlatej retiazke vína, rozpútaný, zlý, strašný, škaredý... (Moravčík, Štefan: Sedláci, 1998, s. 168 - 169).*
- *Keď si voľakedy mládenec „namúviu frajírku“ a chodieval k nej na besedu, musel dodržiavať zaužívaný poriadok. Prejavy lásky sa nepatrilo ukazovať hocikedy, ale len v určitých dňoch. Hovorievalo sa:*

*V PONDZELÍ chodzí, kerý se o ňu bojí.*

*V ÚTERÝ, kerý o ňu nestojí.*

*VE STREDU mládenec.*

*VE ŠTVRTEK vdovec.*

*V PÁTEK nedočkavec (alebo poscaný, alebo na vážno).*

*V SOBOTU negdo*

*a V NEDZELU gde-gdo.*

*Sedliak si myslí: Len chod'te, krásni a vyšťařirovaní, bezstarostne si vykračujte. Keď zájdete do kutice (ale áno, máte ich aj vy, a aké!), bieda vám skočí na hlavu a motykou vás zaženie do zimy, necitu, do hnevu, do špiny. Uhnetie si vás po svojom, neuhnete jej. Dobechnú vás žarty smrti: britva v čižme, pohodená kosa v obilí...*

„Vo vzácných chvíľkách rozmarnej radosti vystrekovali z Albíny čudesné riekanky, dkomolené slovné mlyny. Ked' sa nebo zatiahlo, Vendel bol vďačným bleskozvodom rozperúnenej vladárky, hromovej bohyne hrímajúcej preklatie a pomstu. – Jakýs bol, taký budeš! – odcitovala slová starého kňaziska Nočaka. – Tuto, tuto musíš mjet, lebo ináč bude plač a škriepanie zubov! Búchala si päťou po čele a napodobovala „panskú“ reč, dávala dvojhlásky aj tam, kde nepatrili. Aj páni sa vytiahli, vyrukovali s novou hadrbulčinou. Ohlasovali nové, prevratné časy. Škriekali ako sojky lajstrovitým, zaprášeným jazykom. Kuk. „... idú časy nové, ktoré odnášajú bůtlavinu a hnilaď, ženúc všade bujnú, zelenú mlad' v dúbravách.“ Apúlik a mamúlik, hore sa!“ (Moravčík, Štefan: Sedláci, 1998, s. 188).

Moravčíkov jazyk je emocionálny, obrazný, a tým motivuje percipienta. Aktualizácie a nové významy slov umožňujú prijímateľovi nové a nezvyčajné náplne slov, s ktorými čitateľ dosahuje zosilnené lexikálne významy a neskôr i mnohé konotačné vzájomné súvislosti. Takéto reťazenie umožňuje rozkladať pojmy do obrazov, samozrejme, na základe rôznych logických, ale aj empirických operácií a krokov, čím zas dosahuje nadtextové súvislosti. Prostredníctvom vhodne zvoleného umeleckého textu sa môže apelovať vo výchovno-vzdelávacom procese aj na estetické cítenie jedincov. Estetizujúci zámer ešte zosilnel v skúmanej próze Sedláci práve s prácou s jazykom.

Jedinec počas svojho života sa stretáva s rôznymi existenčnými problémami, s ktorými sa musí do istej miery aj „popasovať“. Práve s ich uvedomovaním môžu jednotlivci tieto problémy ľahšie prekonať. Literatúra neraz ponúka množstvo konkrétnych riešení, ale aj nepriamych návodov z bezvýchodiskových situácií. Niekedy aj vtipnou, žartovnou formou sa naznačujú ťažké, resp. neprijemné životné situácie: *Banuje ako krava za zvoncom; Svet mu mole jedia; Vyhodil si z kopytka; Žijú ako pes s mačkou; Otrčil kopytá.*

V mnohých prípadoch sa žartovnou formou (napr. formou paródie na rozprávku) môžu najmladším poslucháčom, deťom, rozprávať rozprávky: *Bola raz zelená sviňa, už sa tá rozprávka začína. A tá sviňa mala tetku, už je tá rozprávka v prostriedku. A tá tetka mala zvonček, už je tej rozprávky konček.*

Aj Moravčík zobrazuje rôzne existenčné problémy, ktoré sú posolstvom života človeka ako súčasť prírodného koloritu spolu s axiologickými hodnotami, ale aj v intenciách nasledujúcich ukážok:

*Všetko, čo tu zješ a vypiješ, len pre život užiješ. A čo po tebe zostane, nevieš, kto to dostane... Všetko je hore nohami. To nie je ako voľakedy: Boh bol Boh a diabol bol diabol. Isté pre neisté neopúšťaj, vravela stará múdrosť. Teraz je všetko pomochlané, poprehadzované, strakaté ako sliepka. Ancikrist sa hrá na Krista, čert aj pánboh – obaja sú udomácnení, krotkí, vôbec si nezavadzajú na jednom hnojisku. Dva kohúty na jednom dvore sa neznesú; Zobú z ruky a boja sa zruknúť, iba vyplašene kotkodákajú, teraz vládnu iní páni! Na tých modlitby ani kľadby nestačia, nezaberajú. – Co, Pavle, už sú ty pečeňáky? – zahlaholil Jakub. Spod pazuchy vytiahol fľašu borovičky a už bolo holária-holárom! – Pavle, tot. Vidíš ju? Už sa nese! Pretože rengal, vyznelo to ako !bohovička!. Už sa nese bohovička! Hm. Lenže Jakub Huáhola mal bohovičku, ale Hašura mal „matené-petené“ mastené pečené zemiaky s gučou voňavých oškvarov a masti. A starý Hašura bol divý a silný ako vlk. A ten druhý bol zase hladný ako vlk. Bohovičku vypil, tululú a už bolo po nej. Nemal do čoho zahryznúť, leda do zeme, a tak aj odišiel. A Hašura koľko ešte... (Moravčík, Štefan: Sedláci, 1998, s. 199).*

## Záver

Mnohorozmernosť ustálených obrazných prostriedkov, ich myšlienková bohatosť a hĺbka, široký tematický záber, etický náboj, výpovedná hodnota, poetické majstrovstvo obrazu, expresivita, humor a ďalšie vlastnosti charakterizujú ich polyfunkčný charakter, ktorý im zabezpečil vysokú prestíž v minulom, ale dúfam, že aj zabezpečí v súčasnom živote.

Spôsob využívania ustálených obrazných prostriedkov (frazologických a paremiologických jednotiek) v rámci celého výchovno-vzdelávacieho procesu môže poukazovať na niekoľko skutočností, ktoré vyplývajú zo samotnej podstaty analyzovaných jednotiek. V príspevku som upozornila na niektoré z nich. Pomocou parémií a frazém si jednotlivec môže uvedomovať (aj na základe protikladov) prítomnosť dobra a zla (*Jedol zo zakázaného ovocia; Urobil mu medvediu službu*) estetické a umelecké cítenie, zážitkovosť, iróniu (*ironické a žartovné frazeologické jednotky*), hravosť (*detské hry, vyčítanky, riekanky, rozprávky, hra s jazykovými obraznými prostriedkami, viacvýznamovosť, metonymickosť a metaforickosť, obraznosť vo vyjadrovaní*) svoju osobnosť a existenciu a z nej vyplývajúce existenciálne problémy, resp. môže sa stotožniť so svojim okolím, s jazykom, regiónom (*prítomnosť nárečových jednotiek v jazyku jednotlivca*) a môže si uvedomiť mnohé ďalšie atribúty, ktoré sú implicitne alebo explicitne vyjadrené v paremiologických a frazeologických jednotkách vo



vzťahu k zobrazovanej skutočnosti (čo je aj podstata frazém a parémii). Zameraním sa na existenciu frazeologických a paremiologických jednotiek v literatúre (v tomto príspevku v próze Sedláci) sa môže sledovať funkčné a pragmatické opodstatnenie jazykového inventára v tvorbe určitého autora. Je potrebné uvedomiť si, do akej miery sa v rámci edukačného procesu integrujú jednotlivé zložky (v tomto prípade jazyková, estetická, geografická, filozofická...), ale aj účel ich vzájomnej prepojenosti a výrazovej komplexnosti. Je len otázka času, kedy percipient zistí, aké spôsoby uplatňovania ustálených obrazných prostriedkov zvolí za účelom napr. ozvláštnenia textu, alebo ekonomizácie textu, alebo aktualizácie výpovedí.

## **ZOZNAM BIBLIOGRAFICKÝCH ODKAZOV**

FINDRA, Ján: Jazyk, reč, človek. Bratislava: Q 111 1998, ISBN 80-85401-69-X, 111 s.

MISTRÍK, Jozef: Jazyk a reč. Bratislava: Mladé letá 1999, ISBN 80-06-00924-4, s. 309 – 317.

MISTRÍK, Jozef: Štylistika. Bratislava: SPN 1989. 585 s.

MORAVČÍK, Štefan: Sedláci. Bratislava: Slovenský spisovateľ 1997, ISBN 80-220-0799-4, 267 s.

ZÁTURECKÝ, Adolf Peter: Slovenské príslovia, porekadlá a úslovia. Edične pripravila M. Kosová. Bratislava: Tatran 1975, ISBN 8022205273, 760 s.

[on-line] Available on - URL: <http://misie.sk>

[on-line] Available on - URL: [http://zlatyfond.sme.sk/dielo/1444/Zaturecky\\_Slovenske-prislovia-porekadla-a-uslovia-Dobre-a-zle-mravy-Pravda-a-viera/7#ixzz4R3ojH6xt](http://zlatyfond.sme.sk/dielo/1444/Zaturecky_Slovenske-prislovia-porekadla-a-uslovia-Dobre-a-zle-mravy-Pravda-a-viera/7#ixzz4R3ojH6xt)

[on-line] Available on - URL: [http://zlatyfond.sme.sk/dielo/1451/Zaturecky\\_Slovenske-prislovia-porekadla-a-uslovia-Z-detskeho-sveta/4#ixzz4R4mk9tu4](http://zlatyfond.sme.sk/dielo/1451/Zaturecky_Slovenske-prislovia-porekadla-a-uslovia-Z-detskeho-sveta/4#ixzz4R4mk9tu4)

[on-line] Available on - URL: [http://zlatyfond.sme.sk/dielo/1441/Zaturecky\\_Slovenske-prislovia-porekadla-a-uslovia-Povaha-mravy-a-dusevne-prejavy/18#ixzz4R4i2Z1Xs](http://zlatyfond.sme.sk/dielo/1441/Zaturecky_Slovenske-prislovia-porekadla-a-uslovia-Povaha-mravy-a-dusevne-prejavy/18#ixzz4R4i2Z1Xs)

## **ADRESA AUTORA:**

**Darina AUXOVÁ, PhDr., PhD.**

Osloboditeľov 157, 038 53 Turany, Slovenská republika

e-mail: [auxovad@seznam.cz](mailto:auxovad@seznam.cz)

## **RECENZIA TEXTOV V ZBORNÍKU**

*Recenzované dvomi recenzentmi, členmi vedeckej rady konferencie. Za textovú a jazykovú úpravu príspevku zodpovedajú autori.*

## **REVIEW TEXT IN THE CONFERENCE PROCEEDINGS**

*Contributions published in proceedings were reviewed by two members of scientific committee of the conference. For text editing and linguistic contribution corresponding authors.*